

Streszczenie rozprawy doktorskiej /j. polski/ mgr. Dawida Ziółkowskiego pt. „Instancyjność postępowania sądowniczo-administracyjnego w świetle standardu konstytucyjnego i europejskiego”

W rozprawie poddano analizie zagadnienie instancyjności postępowania sądowniczo-administracyjnego. Zasadniczym celem badawczym było ustalenie istoty instancyjności procedury obowiązującej w obrębie sądownictwa administracyjnego oraz zrekonstruowanie (odkodowanie) jej normatywnego modelu, przy użyciu dwóch pojęć-narzędzi, tj. standardu konstytucyjnego oraz standardu europejskiego, a następnie udzielenie odpowiedzi na pytanie czy obowiązująca regulacja procesowa zapewnia odpowiednią realizację tych standardów. Na potrzeby badań i prowadzonej analizy wykorzystano metody: formalnodoğmatyczną, analizy krytycznej, historyczną, aksjologiczną oraz prawno-porównawczą.

Rozważaniom poddano zagadnienia teoretycznoprawne (rozdział I), historyczne (rozdział II), aksjologiczne (rozdział III), konstytucyjne (rozdział IV) oraz prawno-porównawcze (rozdział V). Szczególnie istotnym dla zrekonstruowania konstytucyjnego standardu instancyjności postępowania sądowniczo-administracyjnego okazało się ustalenie, że jej bezpośrednim i samodzielnym źródłem w polskim porządku prawnym jest art. 176 ust. 1 Konstytucji RP. Zgodnie z tym przepisem, postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne. Prawidłowa interpretacja powyższej regulacji prowadzi do wniosku, że obowiązkiem ustawodawcy jest takie ukształtowanie procedury sądowej kontroli administracji, aby zapewnić stronie (obywatelowi) prawo odwołania się od orzeczenia pierwszoinstancyjnego rozstrzygającego sprawę co do istoty do sądu administracyjnego II instancji. Koniecznym elementem instancyjności postępowania sądowniczo-administracyjnego jest więc każdorazowe wywołanie skutku dewolutywnego przez wniesiony środek odwoławczy.

Przeprowadzone rozważania pozwoliły na wyrażenie poglądu, że instancyjność postępowania sądowniczo-administracyjnego jest zjawiskiem procesowym oraz zasadą ogólną postępowania sądowniczo-administracyjnego, umożliwiającą przechodzenie sprawy sądowniczo-administracyjnej, która nie została jeszcze ostatecznie (prawomocnie) rozstrzygnięta, pomiędzy sądami hierarchicznie nierównorzędnymi w celu wywołania kontroli instancyjnej sądu wyższego nad orzeczeniem sądu niższego. Oba przeanalizowane standardy: konstytucyjny oraz europejski zakładają istnienie dwuinstancyjności procedury obowiązującej w ramach sądownictwa administracyjnego. Tak zrekonstruowanemu wymogowi co do zasady czyni zadość obecny model instancyjności polskiego postępowania sądowniczo-administracyjnego. Obowiązująca regulacja zapewnia stronie (obywatelowi) możliwość względnie swobodnego

zaskarżania orzeczeń sądów administracyjnych I instancji, co pozwala urzeczywistnić „prawo do drugiej instancji”. Słabością krajowego systemu jest chroniczna przewlekłość sądownoadministracyjnego postępowania odwoławczego, która może skutkować zaburzeniem (ograniczeniem) prawa strony (obywatela) do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

W zakończeniu rozprawy zaprezentowano zarys propozycji zreformowania modelu zaskarżania orzeczeń sądów administracyjnych (postulat *de lege ferenda*).

Streszczenie rozprawy doktorskiej /j. angielski/ mgr. Dawida Ziółkowskiego pt. “The Principle of Instances of Administrative Court Proceedings in The Light of The Constitutional and European Standards”

In the doctoral dissertation, the principle of instances of administrative court proceedings was analysed. The main research goal was to establish the essence of the instance procedure in force within the administrative judiciary and to reconstruct (decode) its normative model, using two conceptual tools, i.e. a constitutional standard and a European standard, and then to answer the question whether the current procedural regulation ensures the proper implementation of these standards. For the purposes of research and analysis the following methods were used: formal-dogmatic, critical analysis, historical, axiological and comparative legal analysis.

Consideration was given to the issues: theoretical and legal (Chapter I), historical (Chapter II), axiological (Chapter III), constitutional (Chapter IV) and comparative legal (Chapter V). Of particular importance for the reconstruction of the constitutional standard of instance-based administrative court proceedings was the finding that its direct and independent source in the Polish legal order is Article 176 (1) of the Constitution of the Republic of Poland. According to this provision, court proceedings have at least two instances. The correct interpretation of the above regulation leads to the conclusion that it is the obligation of the legislator to shape the procedure of judicial control of administration in such a way as to ensure that a party (citizen) has the right to appeal against a first-instance decision resolving the case to an administrative court of second instance. It is therefore a necessary element of the instance nature of administrative court proceedings that each time a legal remedy is lodged it has a devolutive effect.

The considerations carried out allowed the expression of a view that the principle of instances of administrative court proceedings is a procedural phenomenon and a general rule of administrative court proceedings, enabling the passage of an administrative court case that has not yet been finally (legally) settled, between hierarchically unequal courts in order to trigger an instance control of a higher court over a ruling of a lower court. Both analysed standards: constitutional and European assume the existence of a two-instance procedure within the administrative judiciary. The requirement reconstructed in this way is, in principle, satisfied by the current instance model of Polish administrative court proceedings. The binding regulation allows the party (citizen) to appeal relatively freely against the rulings of first instance administrative courts, which allows for the “right to second instance” to be implemented. The

weakness of the domestic system is the chronic lengthiness of administrative court appeal proceedings, which may result in a disturbance (restriction) of the right of a party (citizen) to have a case heard without undue delay.

The doctoral dissertation concludes with an outline of a proposal to reform the model of appealing administrative court decisions (postulate *de lege ferenda*).

Keywords: principle of instances, rule of two instances, administrative court proceedings, right to appeal, legal remedy